

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่าย ของผู้สูงอายุในตำบลนาุ้ง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี

Development of a Strengthening Model for Saving and Spending Behavior of the Elderly, Na Wung Subdistrict, Mueang District, Phetchaburi Province

เพ็ญพโยม เชยสมบัติ¹ จินตนา สินธุสุวรรณ¹ วิภาณี เพือกบัวขาว²

Penpayom Choeisombat¹ Jintana Sinthusuwan^{*1} Wipavane Phueakbua²

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย 10250

¹Faculty of Nursing, Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand, 10250

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพชรบุรี ประเทศไทย 76000

²Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi, Thailand, 76000

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการออมและการใช้จ่าย 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่าย และ 3) จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรตำบลนาุ้ง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 227 คน ใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้สูงอายุในตำบลนาุ้ง จำนวน 9 คน ใช้การสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสังเกตและประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการออมและการใช้จ่าย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทาง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายพบว่า ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการแบ่งสัดส่วนเงิน มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีการออมเงินโดยการฝากเงินกับธนาคาร ปลุกผักสวนครัวไว้ประกอบอาหาร ทำอาชีพเสริมโดยการปลูกผักขาย เลี้ยงสัตว์ และ 3) กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายคือ กิจกรรม “การทำน้ายาปรับผ้านุ่ม” ระหว่างทำกิจกรรมผู้สูงอายุมีพฤติกรรมในการทำกิจกรรมอยู่ในระดับดี และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, การเสริมสร้างพฤติกรรม, การออมและการใช้จ่าย, ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the strengthening model for saving and spending behavior, 2) to study the guidelines for development of a strengthening model for saving and spending behavior, and 3) organize activities to strengthening model for saving and spending behavior of the elderly. The research samples were 227 people aged 60 years and over whose registered in the population registry in Na Wung subdistrict, Mueang district, Phetchaburi province, use stratified random sampling, and the key informants include: 9 elderly in Na Wung subdistrict, use purposive sampling. The data were collected using a question-

naire, a structured in-depth interview, and an Individual Behavioral Assessment. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results were as follows: 1) the strengthening model for saving and spending behavior of the elderly were at a high level both in overall and in each aspect, 2) guidelines for development of a strengthening model for saving and spending behavior found that: the elderly have behaviors of divide of dividing money, keeping income-expense accounts, save money by depositing in the bank, grow vegetables for cooking, additional jobs by growing vegetables for sale, and raising animals, and 3) the activity to promote saving and spending behavior was the activity of “making fabric softener”. The elderly participated in the exercise with good behavior and expressed the highest level of satisfaction.

Keywords: Model development; Behavior strengthening; Saving and spending; Elderly

บทนำ

ปัจจุบันประชากรโลกมีมากกว่า 8,000 ล้านคน และภายในปี 2593 คาดว่าประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นถึง 9.8 พันล้านคน ขณะที่การเพิ่มขึ้นของประชากรนั้นช้าลง แต่จำนวนประชากรผู้สูงอายุกลับเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป คิดเป็น 10 เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก ประเทศไทยเป็นอันดับสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากถึง 14 เปอร์เซ็นต์ รองมาจากประเทศสิงคโปร์ ซึ่งอยู่ที่ 17 เปอร์เซ็นต์ โดยประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) ตั้งแต่ปี 2565 หลังจากเป็นประเทศที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) มาระยะหนึ่ง จากการมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากการติดตามสถิติผู้สูงอายุไทยในปี 2565 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุประมาณ 12.7 ล้านคน จากประชากรทั้งหมดกว่า 66 ล้านคน หรือคิดเป็น 19.21 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด และในปี 2566 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุประมาณ 13 ล้านคน จากประชากรทั้งหมดกว่า 66 ล้านคน คิดเป็น 19.74 เปอร์เซ็นต์ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นทุกปีและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ¹ ซึ่งการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิวัฒนาการด้านการแพทย์ ความรู้ด้านโภชนาการและการดูแลสุขภาพ ที่ช่วยให้มนุษย์มีชีวิตรที่ยืนยาวขึ้น ประกอบกับการมีนโยบาย การวางแผนครอบครัวหรือการควบคุม การมีบุตร การเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางสังคม ค่านิยมและทัศนคติที่ทำให้ผู้หญิง มีการแต่งงานลดลง การหย่าร้างเพิ่มขึ้น มีบุตรน้อยลง อัตรา

การเกิดลดลง ทำให้โครงสร้างประชากรเปลี่ยนไปมีวัยเด็ก น้อยลง สวนทางกับอัตราส่วนของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ ที่เพิ่มขึ้น² และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุส่งผลให้ปัญหา ความเหลื่อมล้ำในประเทศทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจาก กลุ่มผู้สูงอายุมักจะมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้สูงกว่า กลุ่มผู้มีอายุน้อย และประชากรวัยแรงงานที่มีสัดส่วนลดลง อย่างต่อเนื่อง อาจนำมาซึ่งปัญหาขาดแคลนกำลังแรงงาน ในประเทศ ตอกย้ำความจำเป็นในการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ มากขึ้น และส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจและสังคมต่อประเทศไทย ทั้งในด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจความสามารถ ในการแข่งขัน และผลิตภาพแรงงานรวมถึงความต้องการงบประมาณเพื่อเป็นสวัสดิการรองรับวัยเกษียณ จากอัตราการ พึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานและภาระทางการคลัง ในด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น³

ด้วยเหตุผลข้างต้นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) จึงได้ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาผู้สูงอายุทั้งการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพ และมีรายได้เพียงพอในการดำรงชีวิต การวางแผนการออม เพื่อวัยเกษียณ การสร้างเสริมและฟื้นฟูสุขภาพ การปรับปรุง สภาพแวดล้อมและความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะสมกับ ผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในรูปแบบที่ หลากหลาย การจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่าง บูรณาการ และการพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อม ให้เป็นต้นแบบของการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น และการสร้างความเสมอภาคเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุอย่างมี

คุณภาพ ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในปัจจุบันจึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญ เพราะผลจากการศึกษาสามารถช่วยให้หลายฝ่ายมองเห็นถึงปัญหาหรือโอกาสที่จะเกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจภายใต้การเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุ ทั้งยังเป็นการสะท้อนภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นประชากรส่วนหนึ่งที่สังคมไม่ควรละเลย และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในครัวเรือน ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ สามารถนำไปประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการรับผิดชอบเลี้ยงดูผู้สูงอายุในครัวเรือนได้อย่างเหมาะสม⁴

จากการวิจัยที่ผ่านมาของคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ ตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ที่ชื่อว่า “DISRI Model”⁵ ประกอบด้วย 1) D (Divide the money: แบ่งสัดส่วนเงิน) คือ การแบ่งสัดส่วนของรายได้ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายประจำวัน ค่าใช้จ่ายส่วนตัว และเงินสำหรับเก็บออม ซึ่งจะช่วยให้สามารถบริหารการใช้จ่ายเงินได้อย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น 2) I (Income and expense account: ทำบัญชีรายรับรายจ่าย) คือ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้รู้ว่าแต่ละเดือนมีการใช้จ่ายเงินไปกับสิ่งที่จำเป็นและไม่จำเป็นมากน้อยเพียงใด เหมาะสมหรือไม่ เพื่อลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในเดือนถัดไปออก และมีเงินเหลือเก็บเพิ่มมากขึ้น 3) S (Saving account: มีบัญชีออมเงิน) คือ การเปิดบัญชีสำหรับการออมเงินแยกออกจากบัญชีเงินใช้จ่าย เพราะจะได้โอนเงินเก็บไว้ในบัญชีออมได้ทันที รวมถึงการออมเงินด้วยการซื้อประกันชีวิตสะสมทรัพย์ เมื่อครบสัญญาจะได้รับเงินคืนพร้อมผลประโยชน์ตอบแทนที่คุ้มค่า ซึ่งจะเป็นการช่วยสร้างเสริมวินัยทางการเงิน 4) R (Reduce expenses: ลดรายจ่าย) คือ ตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก อาทิ เหล้า บุหรี่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เสียเงินและเสียสุขภาพ ไม่สร้างหนี้ใหม่ และสะสมหนี้สินต่าง ๆ ให้หมดก่อนเกษียณอายุ จะได้มีเงินเหลือไว้สำหรับใช้จ่ายอื่น ๆ และ 5) I (Invest to expand: ลงทุนเพื่อต่อยอด) คือ การแบ่งเงินออมหรือรายได้บางส่วนออกมาลงทุนในสินทรัพย์ที่ได้รับดอกเบี่ยหรือมีเงินปันผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้มีเงินมาหมุนเวียนใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และเลือกลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ-ปานกลาง เพื่อป้องกันการขาดทุน อาทิ กองทุนรวม สลากออมทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล กองทุนตราสารหนี้ ทองคำ เป็นต้น ผู้วิจัยทำการต่อยอดงานวิจัยเดิม โดยจะนำรูปแบบการสร้างเสริม

พฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ “DISRI Model” มาใช้กับผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากที่ผ่านมายังไม่มีผลงานวิจัยใดที่ชี้ชัดหรือศึกษาถึงการสร้างเสริมพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุมาก่อน มีเพียงการศึกษาพฤติกรรมออมของผู้สูงอายุว่ามีพฤติกรรมอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประเด็นดังกล่าวเพื่อให้ทราบว่ารูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุดังกล่าวสามารถพัฒนาการเสริมสร้างพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุให้ดีขึ้นได้หรือไม่

อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 283.901 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 108,590 คน⁶ จำนวนประชากรวัยผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งหมด 27,771 คน คิดเป็น 25.57 เปอร์เซ็นต์ (มากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป) ทำให้อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์แบบ อีกทั้งยังเป็นอำเภอที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดเมื่อเทียบกับแต่ละอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี³ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยเลือกตำบลนาุ้งซึ่งเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,033 คน แบ่งเป็นผู้สูงอายุจำนวน 554 คน คิดเป็น 18.27 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด (มากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป) ทำให้ตำบลนาุ้งได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์แบบ จากสถิติข้อมูลการทำงานของผู้สูงอายุในปี 2565 ที่ผ่านมามีพบว่า ผู้สูงอายุมีการกู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุจำนวน 150 คน และในปี 2566 มีผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 365 คน และผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 547 คน แต่ก็ยังมีผู้สูงอายุบางส่วนที่ยังไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาุ้ง⁶ ผู้วิจัยได้เลือกตำบลนาุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นพื้นที่ในการต่อยอดงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุสามารถพัฒนาการเสริมสร้างพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้หรือไม่

ผู้วิจัยต้องการทราบถึงรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ตลอดจนสามารถนำมาพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำไปสนับสนุนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมการออมและ

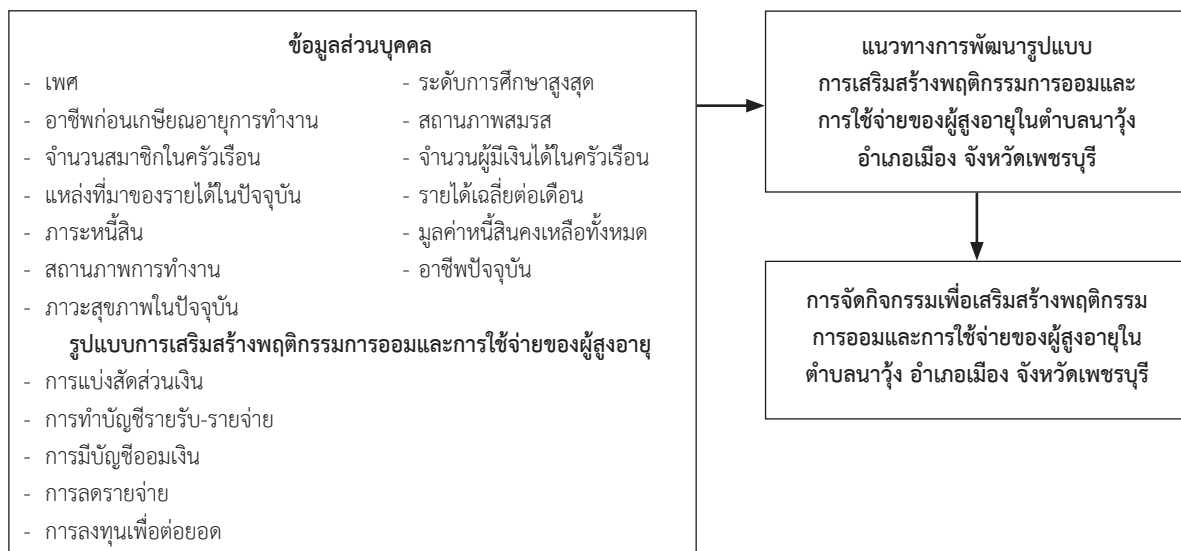
การใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวัง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวัง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวัง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวัง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ทำการต่อยอดงานวิจัยเดิม โดยจะนำรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ “DISRI Model”⁵ มาใช้กับผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งระเบียบวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ทราบว่าผู้สูงอายุในตำบลนาวังมีพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายเป็นอย่างไร เพื่อนำมาหาแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่าย พร้อมทั้งแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมด้วยการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวัง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมวิธี ทั้งระเบียบวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวัง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 554 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน⁷ และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนผู้สูงอายุ

ในแต่ละหมู่บ้าน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายโดยการจับฉลากตามรายชื่อผู้สูงอายุจนครบตามจำนวนที่กำหนดได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 227 คน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่าย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนผู้สูงอายุในตำบลนาวัง ที่มีพฤติกรรมกรออม โดยเป็นคนละคนกับตัวอย่างวิจัยในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน และขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่าย ซึ่งเป็นตัวแทนผู้สูงอายุกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 2

เกณฑ์การคัดเข้าผู้ร่วมวิจัย

ผู้สูงอายุที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร์และอาศัยอยู่ในตำบลนาุ้ง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรีที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และเต็มใจเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์การคัดออก/เกณฑ์ยุติการเข้าร่วมวิจัย

ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมครบตามระยะเวลาที่กำหนด ตอบแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ไม่สอดคล้องกับการวิจัย หรือสภาพร่างกายไม่พร้อมในการเข้าร่วมวิจัย เช่น มีอาการป่วยระหว่างการเข้าร่วมวิจัย

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2567 เลขที่ 21/2567 ผู้วิจัยติดต่อและขออนุญาตผู้สูงอายุในการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ และนำเอกสารชี้แจงข้อมูลประกอบด้วย วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล และขั้นตอนการวิจัย โดยผู้สูงอายุมีสิทธิ์ถอนตัวได้ทุกเมื่อแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะทำลายเมื่อสิ้นสุดวิจัย 1 ปี ผลการวิจัยจะนำมาเสนอในภาพรวม

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามกระบวนการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรม การออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพก่อนเกษียณอายุการทำงาน สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้มีเงินได้ในครัวเรือน แหล่งที่มาของรายได้ในปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภาระหนี้สินมูลค่าหนี้สินคงเหลือทั้งหมด สถานภาพการทำงาน อาชีพปัจจุบัน และภาวะสุขภาพในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย การแบ่งสัดส่วนเงิน การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การมีบัญชีออมเงิน การลดรายจ่าย และการลงทุนเพื่อต่อยอด มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่าย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุล สถานที่สัมภาษณ์ และวันเดือนปี เวลาที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่ 3 จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสังเกตและประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล และแบบสอบถามความพึงพอใจดำเนินการดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้สูงอายุในตำบลนาุ้ง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 2 โดยนำกิจกรรมต่าง ๆ มาพิจารณา และนำมาสร้างเป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่าย โดยมีคณะผู้วิจัย นักวิจัยทางด้านการเงิน และนักวิจัยทางด้านการบริหาร

2. แบบสังเกตและประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ

คุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัยแบบสอบถามเรื่องพฤติกรรมการออมและ

ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ เท่ากับ 1.00 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เท่ากับ 1.00 และแบบสังเกตและประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้สูงอายุในตำบลนาวัง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมกรออมและค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ เท่ากับ 0.907 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เท่ากับ 0.896 และแบบสังเกตและประเมินผลพฤติกรรมรายบุคคล เท่ากับ 0.835

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.07 มีระดับการศึกษา

สูงสุด ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.98 มีอาชีพก่อนเกษียณอายุการทำงานค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 33.92 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 31.72 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 36.56 จำนวนผู้มีเงินได้ในครัวเรือน 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 41.40 แหล่งที่มาของรายได้ในปัจจุบันคือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ/กองทุนชราภาพ คิดเป็นร้อยละ 30.40 มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.52 มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 96.04 มูลค่าหนี้สินคงเหลือทั้งหมด 100,001-200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.19 สภาพการทำงานอาชีพปัจจุบัน คือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว โดยไม่มีลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 29.96 และภาวะสุขภาพในปัจจุบันแข็งแรงแต่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 44.94

1. พฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่าย (n = 227)

พฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
1. ด้านการแบ่งสัดส่วนเงิน	4.13	0.42	มาก	1
2. ด้านการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	4.05	0.43	มาก	2
3. ด้านการมีบัญชีออมเงิน	3.97	0.45	มาก	4
4. ด้านการลดรายจ่าย	4.00	0.45	มาก	3
5. ด้านการลงทุนเพื่อต่อยอด	3.79	0.46	มาก	5
ค่าเฉลี่ยรวม	3.99	0.38	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการแบ่งสัดส่วนเงิน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการลงทุนเพื่อต่อยอด

2. แนวทางการพัฒนาแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวัง ผู้วิจัยสรุปได้ว่าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมกรออมแบ่งสัดส่วนเงินไว้สำหรับใช้จ่าย และสำหรับทำบุญ มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีการออมเงินโดยการฝากเงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์เครดิตยูเนียน ธนาคารออมสิน การทำประกันชีวิต การทำฌาปนกิจ เป็นต้น มีการลดรายจ่ายโดยการปลูกผักสวนครัวไว้ประกอบอาหารทานเอง และ

แบ่งส่วนที่เหลือไปขายเพื่อสร้างรายได้ สำหรับการลงทุนเพื่อต่อยอด มีการทำอาชีพเสริมโดยการปลูกผักขาย เลี้ยงสัตว์ขาย ทำขนมขาย เปิดร้านขายของชำ เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุเน้นการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงในชุมชนไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวังนั้นควรจัดกิจกรรมที่ลงทุนน้อย สามารถหาวัสดุอุปกรณ์ได้ภายในชุมชน ผู้สูงอายุสามารถร่วมกันทำได้ สามารถนำผลิตภัณฑ์ที่ได้ไปใช้ในครัวเรือนหรือนำไปฝากขายกับร้านค้าภายในชุมชน เพื่อสร้างรายได้ และเป็นอาชีพเสริมให้แก่ผู้สูงอายุได้อีกด้วย

3. การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวัง ผู้วิจัยจัดกิจกรรม “การทำน้ายาปรับผ้านุ่ม เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรออมและ

การใช้จ่าย” ระหว่างทำกิจกรรมพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมในการทำกิจกรรมอยู่ในระดับดี และหลังทำกิจกรรม ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม

การออมและการใช้จ่ายอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ (n = 227)

ความพึงพอใจต่อกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. การจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อท่าน	4.33	0.50	มากที่สุด	4
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	4.56	0.52	มากที่สุด	2
3. ท่านได้รับความรู้/ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อไปปรับใช้ได้	4.67	0.50	มากที่สุด	1
4. รูปแบบ/หัวข้อ ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.56	0.52	มากที่สุด	2
5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.11	0.60	มาก	8
6. การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม	3.89	0.60	มาก	10
7. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.00	0.00	มาก	9
8. เจ้าหน้าที่สามารถให้ข้อมูล หรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี	4.22	0.44	มากที่สุด	6
9. เจ้าหน้าที่มีความสุภาพ เป็นมิตร และเป็นกันเอง	4.33	0.50	มากที่สุด	4
10. ภาพรวมความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมครั้งนี้	4.22	0.44	มากที่สุด	6
ค่าเฉลี่ยรวม	4.28	0.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.33) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านได้รับความรู้/ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อไปปรับใช้ได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม

การอภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ ในตำบลนาวั้ง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมเงิน และการใช้จ่ายเงินก่อนที่จะเกษียณอายุ มีการแบ่งสัดส่วนเงิน มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีการลดรายจ่าย มีการจัดทำ บัญชีออมเงิน และมีการลงทุนเพื่อต่อยอด ในรูปแบบการฝากเงิน กับธนาคาร การทำอาชีพเสริม การทำประกันชีวิต ลงทุน กองทุนหมู่บ้าน เพื่อไม่ให้เป็นการชะงักงันของลูกหลาน และมีเงินไว้ใช้ จ่ายยามอายุมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าความรู้ความเข้าใจ ทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเงินเป็นผลมาจาก ความเข้าใจถึงความจำเป็นของการออมเงิน ด้วยวิธีการออมเงิน

ที่มีประสิทธิภาพด้วยผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ บนความเสี่ยง ที่ตนเองสามารถรับได้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายเพื่อการเกษียณ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้การมีระดับความรู้ ความเข้าใจทางการเงินที่ดีนั้นยังส่งผลถึงการใช้จ่ายในชีวิต ประจำวันด้วยความระมัดระวัง มีการวางแผนการเงินต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละช่วงของชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ มากขึ้นด้วย⁸ สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องผู้สูงอายุกับการเลือก ลงทุนผลิตภัณฑ์ทางการเงินในยุคดิจิทัลของผู้สูงอายุจำนวน 400 คน ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัด สงขลา⁹ พบว่า ภาพรวมของระดับการปฏิบัติตามพฤติกรรม ทางการเงินที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงาน Generation Z¹⁰ พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจในการออม อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้าง พฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวั้ง สรุปได้ว่าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการแบ่งสัดส่วนเงินไว้สำหรับ ใช้จ่าย และสำหรับทำบุญ มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มี การออมเงินโดยการฝากเงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและ

สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์เครดิตยูเนียน ธนาคารออมสิน การทำประกันชีวิต การทำมาปณิก เป็นต้น มีการลดรายจ่าย โดยการปลูกผักสวนครัวไว้ประกอบอาหารทานเอง และแบ่งส่วนที่เหลือไปขายเพื่อสร้างรายได้ สำหรับการลงทุนเพื่อต่อยอดมีการทำอาชีพเสริมโดยการปลูกผักขาย เลี้ยงสัตว์ขาย ทำขนมขาย เปิดร้านขายของชำ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุเน้นการใช้ชีวิตในชุมชนอย่างพอเพียง เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการวางแผน การใช้ชีวิตไว้ก่อนที่จะเกษียณอายุการทำงาน จึงทำให้หลังการเกษียณอายุไม่ได้มีปัญหาในการใช้จ่ายเงินมากนัก สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการวางแผนการเงินก่อนเกษียณกับคุณภาพชีวิตที่มีความสุขหลังเกษียณของอาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม¹¹ พบว่า การวางแผนการเงินของอาจารย์คณะบริหารธุรกิจส่วนใหญ่ทำเมื่อเหลืออายุงาน 1-10 ปี คิดว่ารายได้ภายหลังจากการเกษียณเพียงพอต่อรายจ่าย หากรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายจะแก้ปัญหาโดยการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น หารายได้ให้มากขึ้น ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายปัจจุบัน อาจารย์ส่วนใหญ่รับข่าวสารจากสื่อ Internet และโทรทัศน์ ข่าวสารที่ติดตามเป็นด้านเศรษฐกิจ การเงิน การตลาด และการลงทุน อาจารย์ที่เกษียณอายุแล้วคาดว่าจะมีงานประจำอื่น ๆ ทำต่อ และวางแผนทางการเงินในรูปแบบเงินฝากธนาคาร กองทุนรวมซื้ออสังหาริมทรัพย์ และสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี¹² พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้สูงอายุคือ ดอกเบี้ยจากการฝากเงินในธนาคารไม่ใช่สิ่งจูงใจ แต่ที่ออมก็เพราะสถาบันการเงินมีความมั่นคง เชื่อถือได้ ส่วนการทำประกันชีวิตจะได้รับความคุ้มครองหรือผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ที่ตนทำไว้เป็นหนึ่งในวางแผนการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงส่วนบุคคลทั้งในเรื่องชีวิต สุขภาพและทรัพย์สิน ส่วนผู้สูงอายุที่ออมในสหกรณ์ออมทรัพย์ในสถานประกอบการจะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินปันผลหรือเงินอัตราก่อเบี้ยของเงินฝากขึ้นอยู่กับประเภทการออมเงิน การที่ผู้สูงอายุมีการวางแผนสำหรับการออมในอนาคต เพราะต้องการให้ลูกหลานสบายแม้ว่าจะเสียชีวิตไป และออมไว้ใช้ยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วยเพื่อให้ตนสามารถใช้ชีวิตบั้นปลายได้อย่างมีความสุข โดยที่ไม่ต้องพึ่งพาลูกหลาน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่คิดว่าการออมเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ เพียงแค่เราต้องมีความวินัยในการออมในการยอมรับความเสี่ยง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะเลือกออมในสถาบันการเงินที่เชื่อถือได้ เพราะมีความปลอดภัยและ

มั่นคง ดังนั้นผู้กำหนดนโยบายควรส่งเสริมสังคมสูงวัยเชิงรุก และการสร้างรายได้ให้ผู้สูงอายุอย่างเพียงพอต่อการดูแลจัดการปัญหาสุขภาพ ลดภาวะพึ่งพิง การเยี่ยมบ้านโดยพยาบาลมีความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี¹³

3. การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม การออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจัดกิจกรรม “การทำน้ายาปรับผ้านุ่ม เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในตำบลนาวัง” ระหว่างทำกิจกรรมพบว่าผู้สูงอายุพฤติกรรมในการทำกิจกรรมอยู่ในระดับดี และหลังทำกิจกรรมผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุได้รับความรู้ ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อไปปรับใช้ได้ ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม รูปแบบในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีประโยชน์ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่มีความสุภาพ เป็นมิตร และเป็นกันเอง สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุจังหวัดอุบลราชธานี¹⁴ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุมีการดำเนินการโดยการส่งเสริมความรู้เรื่องการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การมีความรู้ในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ การบริหารการเงิน และการจัดตั้งกองทุนชมรมผู้สูงอายุนำไปสู่เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ สมาชิกต้องเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด มีการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ผู้นำที่มีศักยภาพ และสมาชิกชมรมจะต่อนำความรู้ที่ไปปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ และสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการออมเงินของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี¹⁵ พบว่า ความพึงพอใจการออมเงินอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุเกี่ยวกับการเลือกซื้อกองทุนที่มีความเสี่ยงต่ำของรัฐบาล เช่น กองทุนรวม กองทุนตราสารหนี้ พันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น เพื่อเป็นทางเลือกและสร้างความเชื่อมั่นในการวางแผนการออมและการใช้จ่ายแก่ผู้สูงอายุ
2. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินให้แก่ผู้สูงอายุ

เพื่อเป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายแก่ผู้สูงอายุ

3. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายให้แก่ผู้สูงอายุอย่างหลากหลาย โดยเน้นกิจกรรมที่ลงทุนน้อย เพื่อให้ผู้สูงอายุนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดเป็นอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนช่วยฝึกทักษะ มีสมาธิ ใจเย็น มีอารมณ์คงที่ เพลิดเพลินไปกับกิจกรรมที่ทำ และมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้นได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายพื้นที่การจัดกิจกรรมไปยังพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ ทำให้มีการลดการใช้จ่าย เสริมสร้างการออมส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้มีการรวบรวมข้อมูลของผู้สูงอายุตำบลนาุ้ง อำเภอมะนัง จังหวัดเพชรบุรีเท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการเสริมสร้างพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุเปรียบเทียบกับในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตอำเภออื่น ๆ เพื่อจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายที่ดีขึ้น

References

1. Centre for SDG Research and Support. World Population Fact Sheet 2023. Bangkok: Faculty of Economics, Thammasat University. 2023. (in Thai)
2. Institute for Population and Social Research. Population and Society in ASEAN: Challenges and Opportunities. Bangkok: Duentula Printing House Co.,Ltd.; 2023.
3. Department of Health Service Support, Ministry of Public Health. The 3 Doctors Know You System, reports information about Na Wung Subdistrict. Bangkok: Ministry of Public Health. 2024. (in Thai)

4. Leowprasit K. "Aging society". Investment Promotion Journal, Investment Service Center, The Board of Investment of Thailand 2016; 27(12):9-10. (in Thai)
5. Sinthusuwan J, Choeisombat P, & Thuanthong T. Saving Behavior and Spending Behavior in Older Persons, Chiang Thong Subdistrict, Wang Chao District, Tak Province. (Research report). Kamphaeng Phet: Kamphaeng Phet Rajabhat University; 2022. (in Thai)
6. Office of Social Development and Human Security, Social situation report, Phetchaburi Province. Phetchaburi Province, Year 2023. Phetchaburi: Policy and Academic Group, Office of Social Development and Human Security, Phetchaburi Province; 2023. (in Thai)
7. Krejcie RV, & DW. Morgan. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement 1970; 30(3): 607-10.
8. Tharajiw N. Factors influencing personal savings behavior for retirement. (thesis). Bangkok: Prince of Kasetsart University; 2015. (in Thai)
9. Kongkaew M, Dulayavatith N, & Damchuti, T. Financial Products Investment among Elderly People in Digital Age. (Research report). Songkhla: Rajamangala University of Technology Srivijaya. 2020. (in Thai)
10. Yang Z. Factors affecting saving behavior of Generation Z. (Individual study). Bangkok: Dhurakij Pundit University; 2021. (in Thai)
11. Metheesuwapab S. Financial Planning before Retirement and Happy Quality of Life After Retirement of Lecturers at Faculty of Business Administration, Siam University. Siam Academic Review 2022; 23(1):59-79. (in Thai)

12. Jadesadalug V, & Nuangplee T. Behavior and factor affecting saving of the elders in Muang districe, Nonthaburi province. Veridian E-Journal, Silpakorn University 2018; 11(1): 3061-74. (in Thai)
13. Santwanpas N, Adunwatanasiri P, & Sindhu, S. Factor Influencing to Quality of Life among Elderly Living in Community at Nonthaburi Province. Journal of The Royal Thai Army Nurses 2024; 25(3):179-87. (in Thai)
14. Theamthong N. Model Development for Promoting the Quality of Life of Elderly in Elderly Club Ubon Ratchathani Province. Innovative Management Creative Technology 2018; 15(2):321-34. (in Thai)
15. Boonlue T, & Yenyuek C. Factors affecting satisfaction of money saving of people in Pathum Thani province. In: The 13th Graduate Research Presentation Conference, Academic Year 2018; 16 August 2018; the Graduate School, Rangsit University. Pathum Thani: Rangsit University; 2018. 528-39. (in Thai)